

2001000104040072
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
BACHELOR OF ARTS(SECOND YEAR)(FOURTH SEMESTER)
ECONOMICS – IX LEVEL 4

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination : **BACHELOR OF ARTS(SECOND YEAR) (FOURTH SEMESTER)**
  - b. Name of the Subject : **ECONOMICS – IX LEVEL 4**
  - c. Subject Code No : **2001000104040072**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

- Q.1 (A) નીચેના પ્રશ્નો માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. 10**
Choose the correct option from the given options for the following questions.

- (1) ભારતમાં MRTP Actના સ્થાને હરિફાઈ અંગેનું બિલ ક્યારે દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું?
When was the Competition Bill introduced to replace the MRTP Act in India?
(a) જુલાઈ 1991 July 1991	(b) જૂન 1951 June 1951
(c) જૂન 2001 June 2001	(d) જુલાઈ 2011 July 2011
- (2) ભારતમાં વસ્તુઓ અને સેવાઓ પરના વેરાનો અમલ ક્યારથી શરૂ થયો છે?
When has Goods and Services Tax been implemented in India?
(a) 1 જાન્યુઆરી 1991 1 January 1991	(b) 1 એપ્રિલ 2011 1 April 2011
(c) 1 એપ્રિલ 2017 1 April 2017	(d) 1 એપ્રિલ 2021 1 April 2021

(3) ભારતમાં વિનિવેશીકરણ પંચનું ગઠન ક્યારે કરવામાં આવ્યું હતું?
When was the Disinvestment Commission constituted in India?

- (a) જૂન 1951
June 1951
- (b) જૂન 1991
June 1991
- (c) ઓગષ્ટ 1996
August 1996
- (d) ઓગષ્ટ 2001
August 2001

(4) _____ ને આર્થિક વિકાસના એક એન્જિન તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
_____ is known as an engine of economic growth.

- (a) કરવેરા
Taxation
- (b) વિદેશ વેપાર
Foreign trade
- (c) વિદેશી દેવું
Foreign debt
- (d) ઉપરનામાંથી કોઈ નહીં
None of the above

(5) 1990-91માં ભારતની વેપારતુલાની ખાધ કેટલી હતી?

What was India's balance of trade deficit in 1990-91?

- (a) (-) 27,301 કરોડ રૂપિયા
(-) Rs.27,301 crores
- (b) (-) 10,645 કરોડ રૂપિયા
(-) 10,645 crore rupees
- (c) (-) 7, 09,620 કરોડ રૂપિયા
(-) 7, 09,620 crore rupees
- (d) (-) 10,000 કરોડ રૂપિયા
(-) 10,000 crore rupees

(6) જૂન 1991ના અંતે ભારતની વિદેશી ડ્રૂડિયામણની અનામત _____ કરોડ જેટલી હતી.

India's foreign exchange reserves at the end of June 1991 stood at _____.

- (a) રૂ. 2382 કરોડ
Rs. 2382 crores
- (b) રૂ. 2,109 કરોડ
Rs. 2,109 crores
- (c) રૂ. 1029 કરોડ
Rs. 1029 crores
- (d) રૂ. 1733 કરોડ
Rs. 1733 crores

- (7) ભારતમાં જુલાઈ 1991માં મહત્વના વિદેશી ચલણોના સંદર્ભમાં રૂપિયાનું લગભગ _____ ટકા જેટલું અવમૂલ્યન કરવામાં આવ્યું હતું.
In July 1991 in India, the rupee was devalued by about _____ percent against major foreign currencies.
- (a) 10 ટકા
10 per cent
- (b) 20 ટકા
20 per cent
- (c) 30 ટકા
30 per cent
- (d) 40 ટકા
40 per cent
- (8) _____ નો ખ્યાલ વપરાશના ન્યૂનતમ ધોરણના સંદર્ભમાં વિચારવામાં આવે છે.
The concept of _____ is thought of in terms of a minimum standard of consumption.
- (a) નિરપેક્ષ ગરીબાઈ
Absolute poverty
- (b) સાપેક્ષ ગરીબાઈ
Relative poverty
- (c) રાષ્ટ્રીય આવક
National Income
- (d) માનવ વિકાસ આંક
Human Development Index
- (9) ભારત સરકારે _____ માં રાષ્ટ્રીય કૌશલ્ય વિકાસ કોર્પોરેશનની રચના કરી હતી.
Government of India constituted National Skill Development Corporation in _____.
- (a) જુલાઈ 1991
July 1991
- (b) ઓક્ટોબર 2001
October 2001
- (c) ઓક્ટોબર 2009
October 2009
- (d) ફેબ્રુઆરી 2011
February 2011
- (10) લોર્ડ બોઈલ આરેએ ગરીબાઈ રેખાનો ખ્યાલ કયારે આપ્યો હતો?
When did Lord Boyle Aray give the concept of poverty line?
- (a) 1954
- (b) 1945
- (c) 1914
- (d) 1925

Fill in the blanks:

- (1) _____ એટલે રાજ્ય તરફ આર્થિક બાબતો અંગે અપનાવવામાં આવેલી અનિયંત્રણવાદની નીતિ.
_____ means the policy of non-regulatory adopted towards the state in economic matters.
- (2) 1950માં ભારતનો વિશ્વ વેપારમાં _____ ટકાનો હિસ્સો હતો.
India's share of world trade in 1950 was _____ percent.
- (3) અમેરિકા, ફ્રાન્સ, જર્મની, જાપાન જેવા દેશોના ઝડપી આર્થિક વિકાસમાં _____ ની મહત્વની ભૂમિકા રહી છે.
_____ has played an important role in the rapid economic development of countries like America, France, Germany, Japan.
- (4) જૂન 1991ના અંતે ભારતની વિદેશી ડ્રૂડિયામણની અનામતો માત્ર _____ અઠવાડિયા માટેની આયાતોની ચુકવણી માટે જ પૂરતી હતી.
India's foreign exchange reserves at the end of June 1991 were only sufficient to cover imports for _____ weeks.
- (5) રંગરાજન સમિતિના જુલાઈ-2014 ના અહેવાલ મુજબ ભારતમાં 2011-12માં ગરીબીનું કુલ પ્રમાણ લગભગ _____ ટકા જેટલું હતું.
According to the Rangarajan Committee report of July-2014, the total incidence of poverty in India in 2011-12 was about _____ percent.

Q.2 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો.

10

Write short answers to the following questions.

- (1) ભારતમાં વૈશ્વિકરણના લીધે ઉદ્ભવતી સમસ્યાઓ જણાવો.
State the problems arising due to globalization in India.
- (2) આર્થિક ઉદારીકરણનો અર્થ જણાવો.
State the meaning of economic liberalisation.
- (3) ભારતમાં જુલાઈ 1991માં કેટલા તબક્કામાં રૂપિયાનું અવમૂલ્યન કરવામાં આવ્યું હતું?
In how many stages was the rupee devalued in July 1991 in India?

(4) રૂપિયાની રૂપાંતરણીયતા એટલે શું?

What is the convertibility of rupee?

(5) રોજગારી અંગેના મુખ્ય વિશિષ્ટ કાર્યક્રમો જણાવો.

State the main specific programs on employment.

Q.3 ખાનગીકરણ એટલે શું? ખાનગીકરણની તરફેણ અને વિરુદ્ધની દલીલો સમજાવો. **13**
What is Privatization? Explain the arguments for and against privatization.

અથવા

OR

આયોજનકાળ દરમ્યાન ભારતના વિદેશ વેપારના કદ અને દિશામાં થયેલા ફેરફારો સમજાવો. **13**

Explain the changes in the size and direction of India's foreign trade during the planning period.

Q.4 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) **12**
Write a short note. (any two)

(1) આયોજનકાળ દરમ્યાન ભારતની નિકાસ નીતિ

Export Policy of India during the planning period

(2) વિદેશ વેપાર નીતિ (2015-2020)

Foreign Trade Policy (2015-2020)

(3) ગરીબી નિવારણ માટેના ઉપાયો.

Measures for poverty alleviation

(4) ભારતમાં બેરોજગારીની સમસ્યાનું સ્વરૂપ.

Nature of unemployment problem in India.

*****